

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรการศึกษาของประเทศ มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสามารถในการแข่งขัน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และนำมาประยุกต์ใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากล

การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนาการต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานที่กำหนดไว้ และใช้เป็นข้อมูลสำหรับตัดสินผลการเรียน สถานศึกษาจะต้องรับผิดชอบการวัดและประเมินผลการเรียนให้เป็นอย่างดีเหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ให้ผลการประเมินถูกต้องตามสภาพความรู้ความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน จะต้องมีการจัดการเป็นระบบและกระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ สามารถรองรับการประเมินภายในและการประเมินภายนอกตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2545 : 4)

ภารกิจในการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา ที่จะต้องมีการดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ในการจบช่วงชั้นของผู้เรียนมี 4 ประการ คือ ประการที่ 1 การประเมินผลการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ประการที่ 2 ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ประการที่ 3 ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และประการที่ 4 ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด (ศักดิ์พงษ์ นิลไพรัช 2546 : 25 - 26) ซึ่งความสำคัญของการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความเป็นมามาตรการสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา เพราะมาตรการดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียน ทุกคนได้รับการฝึกฝนให้มีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความเป็นมาพื้นฐานในการเรียนรู้

ทุก ๆ ด้าน อย่างจริงจัง ในขณะที่เดียวกันก็เป็นมาตรการเพื่อแก้ปัญหาความอ่อนด้อยของความสามารถในการเขียนสื่อความของผู้จบการศึกษาทุกระดับอีกด้วย

มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพระดับพื้นฐานที่มีส่วนสัมพันธ์กับการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความ ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานที่ 4 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ มาตรฐานที่ 6 มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ ผู้เรียนสนใจเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล รู้จักอ่านสามารถใช้ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษา และสามารถสรุปประเด็นจากการเรียนรู้และประสบการณ์ได้อย่างถูกต้อง และมาตรฐานที่ 18 สถานศึกษาต้องมีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติ และสนองความต้องการของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ และกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (ศักดิ์พงษ์ นิลไพรัช 2546 : 31)

สำหรับโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดชนาธิปเฉลิม) ได้รับการประเมินคุณภาพระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 รอบแรกในปีพุทธศักราช 2546 ซึ่งผลการประเมินที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ คือ มาตรฐานที่ 4 มีระดับคุณภาพที่ควรปรับปรุง มาตรฐานที่ 6 มีระดับคุณภาพพอใช้ และมาตรฐานที่ 18 มีระดับคุณภาพพอใช้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษา 2546 : 17 - 35) ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนยังขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ดังนั้นถ้าหากมีการพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความได้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะสามารถแก้ปัญหาดังกล่าวได้ อนึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดชนาธิปเฉลิม) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยในทุกช่วงชั้น ยังไม่มีชุดการฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความที่ได้มาตรฐานและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและบริบทของชุมชน ส่วนใหญ่เป็นการประเมินตามความรู้สึกละเอียดของครูผู้สอน และครูส่วนใหญ่คิดว่าเมื่อมีการประเมินผลการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระแล้ว ก็ไม่น่าจะประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความอีก

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดชนาธิปเฉลิม) ให้ได้มาตรฐานการศึกษาตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) กำหนด จึงมีความสนใจที่จะพัฒนาชุดการฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ เพื่อใช้พัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้นักเรียนมีทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความที่มีประสิทธิภาพอีกทั้งเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งเป็นการสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และมาตรฐานช่วงชั้นด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ จำนวน 10 ชุด
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ สำหรับนักเรียนก่อนและหลังใช้ชุดการฝึก

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งพัฒนาชุดการฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนเทศบาล 2 (วัดชนาธิปเฉลิม) จำนวน 65 คน ปีการศึกษา 2548
3. ตัวแปรที่ศึกษา
  - 3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ชุดการฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ
  - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความ หลังใช้ชุดการฝึกสูงกว่าก่อนใช้ชุดการฝึก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาชุดการฝึก หมายถึง การสร้างชุดการฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความโดยผู้วิจัยเป็นผู้คัดเลือกเนื้อหาสาระต่าง ๆ จากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อาทิ ข่าว คำขวัญ บทความ คำโฆษณา เรื่องสั้น นิทานพื้นบ้าน เพลง บทกลอน บทละคร และพระบรมราโชวาท โดยนำมาปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 ชุด พร้อมด้วยข้อคำถาม จำนวน 50 ข้อ (ชุดละ 5 ข้อ) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาชุดการฝึก

1.3 คัดเลือกเนื้อหา

1.4 พัฒนาชุดการฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ จำนวน 10 ชุด

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความ หมายถึง ชุดของข้อคำถามที่ใช้ในการสอบก่อนและหลังการใช้ชุดการฝึกมีลักษณะเป็นอัตนัย จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 5 กิจกรรมย่อย

3. ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ หมายถึง ศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนที่แสดงออกถึงความสามารถในการอ่าน เอกสาร หนังสือ และสื่อต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่ว และนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ แล้วสามารถสรุปเป็นความเข้าใจของตน โดยถ่ายทอดความคิดเหล่านั้นด้วยการเขียนสื่อความที่มีเหตุผลและลำดับขั้นตอนในการนำเสนอได้ถูกต้อง อีกทั้งสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้อ่านได้ชัดเจน

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ได้ชุดการฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความ สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำไปใช้พัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความแก่นักเรียน
2. สามารถเป็นแนวทางในการสร้างชุดการฝึกการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความที่สอดคล้องกับการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นได้เป็นอย่างดี
3. ผลของการใช้ชุดการฝึกการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความ แสดงถึงกระบวนการฝึกฝนซ้ำ ๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญและส่งผลต่อความสามารถของนักเรียนในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความเพื่อจะเป็นแนวทางให้แก่ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา อีกทั้งเป็นข้อมูลในการประเมินมาตรฐานการศึกษาให้แก่สำนักงานรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา (สมศ.) หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนสื่อความของนักเรียนต่อไป